

Skróty	5
Wstęp	9
ROZDZIAŁ I	
Sobór Trydencki (1545–1563). Hermeneutyka modelu teologicznego	17
I. Konieczna interwencja doktrynalna	17
II. Objawienie	21
1. Ewangelia, księgi spisane, tradycje niepisane	21
2. Interpretacje historyczno-dogmatyczne. Przedmiot i metoda	22
1. Trydent i tak zwana „teoria dwu źródeł”	23
2. „Traditiones ad mores pertinentes”	25
3. Końcowa ocena	25
III. Grzech pierworodny	30
1. Intencja Soboru i tok jego pracy	30
2. Polemiki antypelagiańskie: istnienie i natura grzechu pierworodnego	31
3. Problem pożądlivosti: rzeczywiste zgładzenie grzechu	33
4. Zasługa Chrystusa. Granice wypowiedzi Soboru Trydenckiego	34
IV. Usprawiedliwienie	35
1. Nowość problematyki i trudności w rozwiązywaniu zadania	35
2. Dominujące zainteresowania i główne treści	36
1. Teza antypelagiańska: nasza sprawiedliwość jest sprawiedliwością „Chrystusa”. . . .	37
2. Teza antyprotestancka: sprawiedliwość Chrystusa jest „naszą” sprawiedliwością . . .	40
3. Znaczenie i granice wypowiedzi Soboru	47
V. Sakramenty – w szczególności Eucharystia	49
1. „Sama wiara” w „słowo” nie jest jeszcze sakramentem	49
2. Zawężona i nieusystematyzowana perspektywa Eucharystii	53
1. Eucharystia jako „sakrament”: rzeczywista obecność i przeistoczenie	54
2. Msza jako „ofiara”: związek Ostatniej Wieczerzy z Krzyżem i ołtarzem	54
3. Znaczenie i granice wypowiedzi Soboru o Eucharystii	58
VI. Końcowe refleksje i dalszy rozwój teologii	59
ROZDZIAŁ II	
Dzieje teologii kontrowersyjnej	65

I.	Teologia kontrowersyjna a dynamizm historii	65
1.	Odpust, pokuta, zbawienie i autorytet papieża. Początek kontrowersji: od dyskusji o odpustach do groźby ekskomunikowania Lutera (1517–1520)	67
2.	Rozwój teologii kontrowersyjnej: nowi przeciwnicy i nowe tematy. Zróżnicowanie kontrowersji (1520–1530).....	71
1.	Radykalizacja postaw reformacji wittenberskiej	71
2.	Szwajcarska reformacja Ulricha Zwingliego	74
3.	Anabaptyści. Chrześcijaństwo wspólnotowe i wiara dojrzała	75
4.	Spirytualowicze, pojedynczy reformatorzy a teologia kontrowersyjna	77
5.	Erazmianizm i ewangelizm: niejasności i błędy teologiczne.....	78
6.	<i>Confessio Augustana</i> i <i>Apologia</i> Filipa Melanchtona. Pierwsze wyznania wiary	79
3.	Reformacja anglikańska i jej reperkusje w teologii kontrowersyjnej	81
4.	Teologiczny radykalizm Kalwina	83
5.	Sobór Trydencki i dalszy rozwój teologii kontrowersyjnej aż do końca XVI wieku	85
II.	Analiza wybranych zagadnień	88
1.	Problematyka środków przekazu i metoda teologii kontrowersyjnej	88
2.	Eklezjologia	92
1.	Koncepcje Kościoła	92
2.	Sobór a papież	95
3.	„Prawdziwy Kościół” i „znamiona Kościoła”	98
3.	Pismo, Tradycja i hermeneutyka. Dyskusja nad źródłami Objawienia i ich interpretacją	99
4.	Dar łaski i zbawienia.....	104
1.	Usprawiedliwienie, pokuta, predestynacja. Konsekwencje w antropologii teologicznej	104
2.	Sakramenty, msza, obecność Chrystusa i ofiara krzyża	109
3.	Kult świętych, relikwii i obrazów	115
4.	Dyskusje na temat czyśćca	116
5.	Scholastyka, humanizm, filozofia i narodziny „teologii pozytywnej”	116

ROZDZIAŁ III

Teologia kontrowersyjna. Struktura, technika i wpływ modelu „disputatio”.

	Uwagi wstępne i wykaz problemów	121
I.	Sytuacja wyjściowa przed rozpoczęciem kontrowersji	123
1.	Rozum a wiara – teologia między scholastyką i mistyką	123
1.	Dysputa a teologia scholastyczna	123
2.	Granice metody scholastycznej	124
2.	Przegląd publikacji. Recepcja piśmiennictwa teologicznego lat 1500–1516	126
II.	Funkcja dysputy w dziejach reformacji	131
1.	Charakterystyczne fazy reformacji w środowisku Marcina Lutera	131

2. Dysputa w kontekście nauczania teologii w dyskusjach pierwszej fazy reformacji.	132
1. Dystansowanie się Lutra od teologii scholastycznej	134
2. Dyskusja pomiędzy teologami katolickimi i Lutrem.	149
3. Dysputa w łonie reformacji w sprawie przyjęcia lub odrzucenia innowacji reformatorów	159
1. Założenia: podstawowe wytyczne ruchu reformatorskiego.	159
2. Dysputy gminne w obrębie ruchu reformacji	164
4. Dysputa w kontekście konfesjonalizacji.	169
1. Założenia i kontekst	169
2. <i>Disputatio – amicum colloquium</i> (Kolokwium religijne XVI wieku na obszarze cesarstwa jako przyjacielski i wolny od uprzedzeń dialog, mający na celu pogodzenie stron)	174
III. Spojrzenie retrospektywne.	195

ROZDZIAŁ IV

Dzieje teologii scholastycznej baroku.	197
I. Scholastyka barokowa	197
1. Periodyzacja	198
2. Punkt wyjścia	198
3. Scholastyka barokowa w jej formie spekulatywnej i pozytywnej	201
4. Niektóre szczegółowe aspekty	206
5. Pierwsze systematyzacje metafizyki	210
6. Szkoła teologiczna w Salamance	211
7. Pierwsza szkoła teologiczna na kontynencie amerykańskim	212
8. Teologia baroku w latach 1580–1650	214
9. Francisco Suárez (1547–1617)	216
10. Szkoły teologiczne	219
II. Dyscypliny teologiczne	222
1. Odnowa teologii moralnej. <i>Institutiones morales</i>	222
2. Egzegeza	227
3. Teologia mistyczna	229

ROZDZIAŁ V

„Disputationes”. Kontekst i problematyka scholastyki barokowej	233
I. Ostatni przykład myślenia pancuropejskiego.	233
1. Scholastyka a historia	235
2. Horyzonty baroku	237
3. Teologia epokowa	241
II. Problem komentatorów Tomasza	249

1. Nowy początek w Salamance	249
2. Vitoria	251
3. Cano	254
III. Program <i>Loci theologici</i> . Problem miejsca kwestii	257
1. Nowa metodologia: analiza i dialektyka źródeł	258
2. Technika i struktura kwestii	259
3. Punkty widzenia teologii.	264
4. Dysputy epoki baroku	265
IV. Kościół mistrzynią i służą życia.	271
1. Eklezjologia – temat nowy	272
2. <i>Analysis fidei</i> w pismach Grzegorza z Walencji	275
3. Instytucja a moralność. <i>Cautio criminalis</i> Friedricha Spee	277
V. Problemy nierozwiązane i nowe fronty	280
1. Osoba i instytucja	280
2. Problem ładu w świecie	282
3. Zdanie sprawy	284

ROZDZIAŁ VI

Szkoła tybingeńska. Wprowadzenie	293
I. Szkoła tybingeńska i jej idee przewodnie	295
II. Teologia pomiędzy rozumem i wiarą	300
1. J. S. Drey (1777–1853)	311
2. J. B. Hirscher (1788–1865)	318
3. J. A. Möhler (1796–1838)	322

ROZDZIAŁ VII

„Ratio fide illustrata”: teologia Soboru Watykańskiego I	329
I. Teologia i „autorytet” w Kościele katolickim	329
II. Magisterium i Sobór w obliczu „błędów” stulecia	338
III. Teologowie i teologia podczas przygotowań do Soboru	350
IV. Kształt teologii i jej rola w pierwszych fazach Soboru	357
V. „Ratio fide illustrata”: sugestia dla metodologii teologicznej	366

ROZDZIAŁ VIII

Neotomizm między restauracją a odnową	387
I. Sygnały zapowiadające encyklikę <i>AeP</i> : ośrodki i przedstawiciele neotomizmu	388
1. Neoscholastyka a neotomizm	388
2. Kontrowersja dotycząca początków neotomizmu	394
3. Główne centra neotomizmu we Włoszech	404

1. Przebieg wydarzeń, ośrodki i przedstawiciele	404
2. Szkoła rzymska. Scheeben	413
3. Neotomizm zaalpejski: Francja i Niemcy	423
4. Współrzędne neotomistycznego modelu filozoficzno-teologicznego	423
II. Encyklika AeP w zamyśle Leona XIII: istotne aspekty	430
1. Encyklika AeP w programie Leona XIII	430
2. Encyklika AeP (1879): struktura i treść	441
3. Funkcja filozofii w AeP	445
1. Konflikt interpretacji	445
2. Koncepcja filozofii „odłączonej”	447
3. Filozofia jako normatywne kryterium nauk	448
4. „Filozofia chrześcijańska”: przywilej dla świętego Tomasza	449
5. „Nieaktualność” encykliki Leona XIII	452
4. Pojęcie teologii w AeP	454
III. Dzieje neotomizmu: recepcja i nawracanie do AeP	456
1. Wprowadzanie w życie AeP we Włoszech	457
2. Oryginalność i cechy charakterystyczne tomizmu lowańskiego	459
3. Inne ośrodki promieniowania tomizmu	463
 EPILOG	 475
Wiele postaci jednej teologii	475
Teologia katolicka w kontekście świeckiej historii epoki nowożytnej	475
Od teologii <i>scholastycznej do dogmatyki</i>	478
Teologia moralna	480
Teologia duchowości	483
Teologia pastoralna	485
Teologia biblijna	486
Teologia, kultura i historyczne formy Kościoła	488
 Tablice chronologiczne	 491